

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzészére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 203. szám.

Nagy-Várad. Csütörtök, 1913 szeptember 4.

A keresztény szociá- lizmus előnyomulása.

(ki) Mióta a keresztény, öntudatos munkások a maguk kebelében megindították a szervezkedést s amióta az halad feltartóztatlanul utjában, mind mélyebb s mélyebb nyomokat hagyva hátra: a nemzetközies zabolatlan kiáltásai nem akarnak meg-
szünni.

S ezek az kiáltások a keresztényszociális munkásoknak rendkívüli kellemesen hangzanak. Hiszen van a magyarnak erre egy kitűnő megjegyzése: „Az kiabál, akinek a háza ég.” A vöröseké pedig nagyon is ég. Persze, hogy nem esik jól annak a néhány dologtalan, munkakerülő, de annál nagyobb száju gyerkőcnek; hogy szakadatlanul fogy alattuk a talaj, míg végre azzal együtt nekik, maguknak is el kell tűnniök.

Hiába nevezik hiábavaló erőlködésnek a keresztényszociális munkások tömörülését, mert ha csakugyan ez volna őszinte és szilárd meggyőződésük, akkor több mint nevelés az azon valóban kémkedő eljárásuk, mellyel a keresztény szociális munkások legkisebb lépését is ellenőrzik s organumaikban a világot tele kiabálják.

Hiába! Fáj nekik, hogy pusztulnak az ő táborukból az adóalanyok s nem lehet annyit beszarcolni tőlük, mint eddig lehetett.

Saját kimutatásaik szerint ime az adatok, hogy mennyire apad például magában a kőművesek szakszervezetében a tagok száma. Bevéte-
telük volt:

1907-ben	1908-ban	1909-ben	1910-ben
163339-41	121594-98	80091-26	77637-82

Ebből láthatjuk, hogy míg 1907-ben 163339 kor. 41 fillér volt a bevétel, addig 1910-ben 77637 korona 82 fillér.

Kiadásuk pedig a következő volt:

1907-ben	1908-ban	1909-ben	1910-ben
90414-15	311248-97	69976-53	69498-79

Megjegyzendő, hogy a legtöbb kiadás a személyzetre ment el.

Van ugyan náluk utassegély is felvéve költségvetésükben s ezen a címen 1907-ben adtak is 6981 kor. 53 fillért, de azóta egy fillért sem. Munkanélkülieknek segélyt pedig egyáltalán nem adtak, mert mi juttott volna akkor a vezéreknél?

De nemcsak a váradiak érzik a szelét a keresztény szociálisták terjedésének, hanem az egész országban bekövetkezett, ami előre látható volt: fogyatkoznak testben és lélekben egyaránt, no meg a szakszervezeti nyugták kiállításában is.

Igy van az jól. Mert mégis csak türhetetlen helyzet az, hogy templomainkat, kolostorainkat, iskoláinkat s minden egyházi épületeinket zsidó vezetők vezényszavára káromkodó alakok építsék s közben a legocsmányabb énekekkel füszerizzék malterjukat.

Nemcsak az arra tévedt emberek, de a jó érzésű munkások zöme is megbotránkoztak mindeme furcsaságokon s eltekintve amaz égbe kiáltó visszaélésektől s igazságtalanságoktól, miket a vörösöktől szenvedniök kellett, indítatva érezték magukat arra, hogy a keresztény szakszervezeteket megalakítsák.

Igy alakult meg a szabók szak-

szervezete s rövid időközre rá a kőműveseké is.

A munka tehát megindult, a szervezkedés halad szabadon tovább, mi sem tartóztathatja fel, mert lehetetlennek tartjuk a szociálisták nevében azt a felfogást, amit a Galiciából bevándorolt szájhősök maguknak vindikálnak, hogy csak a nemzetközieség jelszava alatt szabad szervezkedni. Ezután jönnek a többi szakszervezetek egymásután. Fölkelőben a nap — világosodik a munkásság körében is!

Apponyi Hágába utazott.

Gróf Apponyi Albert tegnap reggel Budapestről Hágán keresztül Párisba utazott, hogy a francia fővárosban részt vegyen a Carnegie-békealap felügyelőbizottságának ülésén. Politikai körökben feltűnést fog kelteni, hogy gróf Apponyi Albert éppen most ejti utba Hágát, a midőn ott az interparlamentáris békekonferencia tanácskozásai folynak, még pedig a magyar országgyűlési ellenzék részvétele nélkül.

A múlt esztendőben az interparlamentáris konferencia magyar csoportja Berzeviczy Albert alelnök elnöklésével tartott ülésén tudvalevőleg azt a határozatot hozta, hogy a parlamentben történtek miatt távolmaradó elnöknek gróf Apponyi Albertnek és ellenzéki társainak részvétele nélkül nem jelenik meg az interparlamentáris konferencián. Ezt a határozatot most Berzeviczyék egyszerűen ad akta tették, a nélkül, hogy erről a csoport elnökét, gróf Apponyi Albertet értesítették volna. Az interparlamentáris konferencia munkapárti tagjai néhány nappal ezelőtt már el is utaztak Hágába.

Gróf Apponyi Albert most azért utazik Hágán keresztül, hogy ott nemzetközi parlamenti barátjaival, a konferencia tagjaival

HA DROGUA, GYÓGYANYAG, KÖTSZER, SEBÉSZETI és BETEGÁPOLÁSI, GUMMI CZIKKEK, sérvköttők, mentőszekrények, illatszerek, pipereszappan, kosmetikai, arc- és kézápolási, háztartási és általában más mindenféle a kozmetikába vagy drogeriába vágó cikkeit a legjobból a legjobbakat,

olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni úgy vásároljon kizárólag

Farkas István „Apolló Drogeriájában“

Nagyvárad, RÁKÓCZI (Fő-utca)-ut 7/b. Fröhlich hentes üzlet mellett.

Az ország legdúsabban felszerelt és legmodernebb drogeriája.

érintkezzék és figyelemmel kísérik a konferencia tárgyalásait és a munkapárt magatartását is. Hogyha ott a magyar ellenzék távolmaradását szóvá tennék, vagy olyan támadások történnének, amelyeket a magyar ellenzék nem hagyhat szó nélkül: Apponyi erre az esetre készen tartja magát, hogy megfelelő föllépéssel, vagy felszólalással a kellő világitásba helyezze az ellenzék eljárását.

A vármegye főispánjai és alispánjai.

Megfestetik az arcképüket.

*

A vármegye ódon épületében a főbb tisztviselők szobáinak falán, a nagyteremben, valamint a kisteremben is igen érdekes és többé-kevésbé értékes képek díszlenek. Ezeknek a képeknek a legnagyobb részéről vajmi keveset tudnak. Ép úgy fel vannak véve a leltárban, mint a legutolsó szék, de hogy ki festette azokat, vagy hogy minek az emlékére készültek, ki adományozta azokat a vármegyének, legnagyobb részt nem lehet tudni.

Vannak újabb keletű képek is, mint Feszty Árpád gyönyörű műve: Árpád fiának, Zsoltnak eljegyzése stb., melyekről hivatalos iratok beszélnek.

A sok kép között azonban hiába keressük a vármegye volt fejeinek a képét. Van egy-két nagyon régi főispánnak parókás, rizsporos mellképe, de azoknak, akik méltán megérdemelnék, hogy arcképüket az utókor számára megőrizze, hiába keressük a képét.

Egy-két tisztviselő szobájában látunk néhány régi fotografiát, de ezek is kopottak, porosak s pár év múlva senki sem fogja tudni, hogy kiket ábrázoltak. Más törvényhatóságoknál a termék és tisztviselői szobák falai mind a kiváló érdemű elődök arcképeivel vannak díszítve. Kétségtelen, hogy ezen a téren a vármegyét mulasztás terheli.

Most, mint értesülünk, a multak hibáját pótolni fogja Biharvármegye. Elhatározták ugyanis, hogy a vármegye minden eddigi főispánjának és alispánjának arcképét megfestetik. Az arcképek festésére a megfelelő költséget fel is vették a költségvetésbe.

Az érdekes ügygel a szeptemberi közgyűlés foglalkozik és a törvényhatóság fog dönteni a továbbiak felett. Ezután csak a miniszter jóváhagyása következik. Ha az összes fórumokat megjárta a dolog, meg fogják hirdetni a pályázatot és talán egy év leforgása alatt a vármegye ócska falait művészek képei, a vármegye volt főispánjainak és alispánjainak arcképei fogják ékesíteni.

A végre nem hajtott miniszteri rendelet.

Az egyfolytában való oktatás.

Elmaradt tanítónő választás.

Az egyfolytában való oktatás keresztül forszírozása még sok vitát fog okozni a községi iskolaszékben.

A vallás- és közoktatási miniszter ugyanis nem hagyta jóvá az iskolaszék azon határozatát, hogy a nagyvárad községi elemi iskolákban délelőtt egyfolytában legyenek az előadások.

Az iskolaszék mult heti ülésében, a jelenvolt 10—12 tag elhatározta, hogy feliratban kérje a város a délelőtti oktatás engedélyezését a minisztertől, addig pedig, míg az újabb kérelem sorsa eldől, az eddigi egyfolytában való oktatást tartja fenn.

Csak hogy az iskolaszék jelenvolt csekély számú tagjai arra nem számítottak, hogy a miniszter rendeletét végre kell hajtani, s ettől függetlenül fordulhatnak azután kérelemmel a miniszterhez.

Igy azután a kir. tanfelügyelő felhívta az iskolaszéket, hogy a kérelemről függetlenül hajtsa végre a miniszter rendeletét. Az iskolaszék jegyzőkönyvét nem is hagyta jóvá a kir. tanfelügyelő.

Az iskolaszék tegnapi ülésén azután reparálták a dolgot s most újból kezdetét veszi a délelőtti és délutáni oktatás, legalább is addig, amíg a miniszter az újabb kérelem felett kimondja végakarátát.

Tegnap különben a polgári iskolai tanítónők megválasztása tárgyában tartott ülést az iskolaszék, de a választást most sem ejthették meg, mivel nem jöttek össze az előirt számmal a tagok.

Dr Thury László elnök, aki a választó ülés megnyitása után kijelentette, hogy csak a nyolc nap múlva már harmadik ízben összehívandó ülésen ejthetik meg a választást, mivel most sincsenek kellő számmal jelen a tagok.

Ezután Smetka L. Ödön főgimnáziumi igazgató, aki először jelent meg az iskolaszékben, letette az esküt.

Dr Thury László elnök üdvözölte az iskolaszék új tagját s kérte, hogy kiváló szaktudásával működjen az iskolaszék ügyei körül.

A miniszter rendelete.

Felemlítette elnök, hogy a kir. tanfelügyelő az iskolaszék mult ülésének jegyzőkönyvéhez nem járul hozzá, mert az egyfolytában való oktatás tárgyában a miniszter rendeletét nem hajtották végre, hanem az egyfolytában való oktatás további fentartását határozták el. Hajtsa végre az iskolaszék a miniszter intézkedését, nehogy konfliktus legyen a dologból s illetékes fórumok elé kelljen vinnie az ügyet. 1912-ben a miniszter magának tartotta fenn a határozathozatalt az egyfolytában való oktatás ügyében, tehát a miniszter álláspontja törvényes. — Az elnök kéri a bizottságot, hogy határozzanak a dologban.

Rimler Károly polgármester a konfliktust szeretné elkerülni, nehogy a kir. tanfelügyelőnek a miniszteri rendelet végrehajtását kelljen kérnie a közigazgatási bizottságtól. Ő híve az egyfolytában való oktatásnak, de a város érdeke kívánja a kérdés békés elintézését. A kérelem terén lehet békésen megoldani a kérdést. A törvényhatóság ugyanis egy nagyobb deputációt küld a kultuszminiszterhez, a főreáliskolai hozzájárulás engedése iránt. Mikor ilyen, mintegy 50000 koronás dologban kérni megyünk, nem lehet ujat huzni a miniszterrel. Ezt az alkalmat azonban arra is fel lehet használni, hogy az egyfolytában való oktatás engedélyezését is kérjük. Indítványozza, hogy az iskolaszék most deferáljon a miniszter törvényszerű rendeletének.

Szokoly Tamás nem fogadja el az indítványt, mert azzal az iskolaszék dezavualáa magát. Foglaljanak állást a mult ülés határozata mellett. Most más miniszter van s lehet, hogy rövid idő alatt ismét más lesz. (Derűtség.) A miniszter döntsön.

Dr Várady Ödön szerint előre látható, hogy az ellentállás nem vezet célhoz s hivatalos uton végrehajtják a miniszter rendeletét, ami csak elmérgesítené a dolgot. Teljes egészében elfogadja a polgármester javaslatát.

Gábel Jakab nem kéri az egyfolytában való oktatást, sőt mindent elkövetne, hogy azt ne engedjék meg, mert az a modernség barbarizmusa. Tagadja, hogy azt a közönség nagy része kívánja. A miniszter leiratára nem lehet mondani, hogy mi birtokon belül vagyunk. Itt csak kérni lehet. Hogy a lépéseket ez irányban megtegyék, nem ellenzi, de a miniszter rendelte törvényes és azt végre kell hajtani. A polgármester javaslatát elfogadja.

Imrik S. Zoltán vitán felülinek tartja a dolgot. Most nem arról van szó, melyik álláspont a jobb, mert ez már itt el van döntve. Ide most csak az tartozik, amit a polgármester kifejtett. hogy ragaszkodik az iskolaszék multkori álláspontjához, vagy nem. Csodálkozik, hogy szembe helyezkedik az iskolaszék a miniszterrel, mikor olyan sokat várhatunk tőle. Menjünk a kérés útjára.

Dr Thury László fejtegeti a multkori határozatot s védi azt. Nem tagadták meg a miniszteri rendelet végrehajtását, csak célszerűnek tartották, hogy míg a kérdés végleg eldől, ne zavarják meg az eddigi rendet. Végül a Szokoly beszédével foglalkozott.

Ezután kimondta az iskolaszék, hogy a miniszteri rendeletnek megfelelőleg a délutáni oktatást visszaállítja s a polgármester javaslatához képest fordul kérelmével a miniszterhez.

Ezzel véget ért az érdekes ülés.

Apponyi Albert beszámolója.

Gróf Apponyi Albert, a jászberényi kerület országgyűlési képviselője, szeptember 2 1-én, vasárnap délelőtt tartja meg beszámolóját Jászberényben. A kerület választóközönsége nagy ünnepélyességgel fogja fogadni Apponyit és a vele érkező ellenzéki képviselőket. A beszámoló elé politikai körökben nagy érdeklődéssel néznek, annál is inkább, mert a beszámolón, amely egy héttel gróf Andrássy Gyula pártalakítása után lesz, nyilatkozni fog Apponyi a függetlenségi pártnak az új párttal való együttműködéséről is.

Mig a készlet tart! A volt Fráter és Kosminszky cégtől fennmaradt árukat megvettem és azt 26-ától kezdve elárusítom a volt helyiségben Rákóczi-ut.

ÁRJEGYVÉK KIVONAT:

Női harisnya kötött, ezeltől	— 70 fill. most	— 28 fill.	Ezenkívül himzések, csipkék, szalagok,
Férfi zokni	1.10	— 28	zsebkendők és minden raktáron levő
Finom mintás	1.40	— 60	árak igen olcsó árért.
Selyem ernyők	7.— kor.	3.30	
Len férfi zsebkendő	1.50 fill. most	— 46 fill.	

Klein Sándor és Tsa

Biharvármegye a múlt hóban.

A közigazgatási-bizottság ülése.

A vármegye közigazgatási-bizottsága tegnap tartotta meg szeptember havi ülését a bizottsági tagok szép számának jelenlétében. Az ülésen Fráter Barnabás alispán elnökölt.

A vármegye közállapota.

Az ülés megnyitása után a szakreferensek jelentései következtek. Első sorban dr. Mórész Ernő megyei főorvos számolt be a megye egészségügyi állapotáról. A jelentés szerint ezen a téren javulás állott be. A megbetegedések száma ugyanis 152-vel volt kevesebb, mint előzőleg. Megnyugtató volt a főorvos ama kijelentése, hogy kolera-gyanus megbetegedés egyáltalán nem fordult elő.

Vasady Lajos tanfelügyelő jelentette ezután, hogy a mezőbottyáni állami iskolát ismeretlen tettesek felgyújtották.

A leégett iskola újjáépítése iránt a szükséges lépéseket megtették. Az előadások e hóban akadálytalanul megkezdődhetnek. Beszámolt ezután arról, hogy a folyó tanévben a vármegye különböző helyein kilenc iskolát építenek. A tanfelügyelői jelentés keretében a belényesi tanfelügyelői kirendeltség vezetője tudatta, hogy a miniszter Biharceke Dezső tollnokot a belényesi kirendeltséghez nevezte ki.

Varró Domokos az árvizokozta károkról tett jelentést. A víz a törvényhatósági utakat nagyon megrongálta, de a forgalom e miatt sehol sem szünetelt.

Sikkasztó előjárósági tagok.

A szokásos jelentések tudomásul vétele után Balogh János a fegyelmi ügyek előadója referált két fegyelmi ügyet. Az egyikben Kántor Endre előjárósági irnok van sikkasztással vádolva. A nagyszalontai járásbíró Kántort két havi fogház büntetésre ítélte, azonban a hivatalvesztést nem mondta ki. Balogh János javasolta, hogy ez irányban is indítsák meg az eljárást. Kántor Endre közvetlen az ülés előtt kérte, hogy ne indítsanak ellene eljárást, mert az ellene emelt vád ellen perújítással élt.

A másik fegyelmi ügy Vigyikán Traján hegyközszenzimrei segédjegyző sikkasztásáról számolt be. A segédjegyző a községi bírótól elkérte a pénztárkulcsot és abból 470 koronát sikkasztott. Vigyikán ellen a bíróságnál megindult az eljárás, miért is az előadó javasolta, hogy függesszék fel az állásától. Az előadó javaslatát elfogadták.

Nem fizetik az adót.

Németh István pénzügyigazgató már a múlt havi ülésen is arról számolt be, hogy az adóbefizetések terén nagy csökkenés tapasztalható és a tegnapi jelentése is ilyen tartalmu volt.

Az adóbefizetések csökkenése most annál nagyobb jelentőségű, mert ebben a hónapban remélték, hogy a gazdaközönség pótolni fogja előző mulasztását.

Egyetlen egy tétel az egyenes adó tétele az, mely növekedést tüntet fel a többi tételek mind csökkentek.

Az ujlétai községi iskola.

Vasady Lajos tanfelügyelő ismertette végül az ujlétai református iskola sorsát. A felekezeti iskolát a hitközség nem tudta fenntartani, ezért átadta a községnek. Az átadás szerződésében kikötötte a hitközség, hogy a község a tanítót is köteles fizetni. Az átvétel megtörtént, azonban a tanító fizetésének fedezésére államségélyt kér a közigazgatási bizottság utján. A tanfelügyelő azt javasolta, hogy a község rendes uton válassza meg a tanítót és akkor folyamodjon államségély iránt. Fetser Antal azonban fölöslegesnek tartja, hogy az átvett tanítót újból megválasszák, mert az átvétel által pótolják a választást, de meg a szerződésben is világosan benne van, hogy az iskolát a tanítóval adja át a hitközség. A segélyt tehát magának a községnek kell kérni. A javaslatot Fetser Antal felszólamlása alapján fogadták el.

Az ülés ezután kisebb jelentőségű ügyeket intézett el és 12 órakor befejezést nyert.

Ezredik népnünnepély egy orgona javára.

A sarkadiak és az árvizkárosultak.

Akármerre tekintünk az országban, mindenütt jótékonycélu mozgalmakat látunk és minden mozgalom célja a kenyér nélkül maradt árvizkárosultak felségélyezése. Csupán egy helyet találunk, még pedig Biharvármegyében, ahol ugylátszik megfeledeztek erről a szinte kötelezővé vált jótékonyaságról. És ez a hely Sarkad. Annak idején részletesen közöltük, hogy hajszálon mult, hogy Sarkad termését is nem pusztította el a víz, és akkor a Sarkadi gazdák ép úgy rászorultak volna a társadalom támogatására, mint a többi községek. És most tul vannak a veszedelmen, megmenekültek a pusztulástól, elfeledkeznek mindenről.

Nem jutott volna senkinek eszébe, hogy ezt a feledékenységet hibául róják fel a sarkadi jó magyaroknak, ha most eszébe nem jut a református hitközség tagjainak, hogy népnünnepélyt rendezzenek.

A hitközség tagjai ugyanis elhatározták, hogy a templomban felállított orgona javára nagyszabásu dinom-dánomot rendeznek. Igen érdekes ennek a jótékonycélu ünnepélynek az előzménye. A dolog nem is olyan új keletű. A sarkadi református templomban ugyanis 1881 előtt egyáltalán nem volt orgona. A hívek azonban nagyon ridegnek találták így a templomot és a katolikusok példájára ők is orgonaszó mellett akarták imádni az Istent.

A reformátusok lelkésze, Balogh Ambrus, azonban hallani sem akart erről a reformról és nem egyezett bele, hogy az orgona a hitközség gazdag pénztárából nyerjen fedezetet. Erre a hívek elhatározták, hogy saját pénzükből fogják felállítani az orgonát. Az orgona már áll is. Sőt ma már annyira meggyengült, hogy megérett a kicserélésre.

Az ára azonban még mindig nincs teljesen kifizetve. Legalább is erre enged következtetni az a nagyszabásu népnünnepély, amelyre Sarkadon készülnek.

Az orgona nem is volt olyan drága. Azt a pénzt, amit igényelt, már régen kilehetett volna fizetni. A fizetés nem történt meg. Azóta a sarkadi református hívek minden évben, minden alkalmat megragadnak, hogy népnünnepélyeket rendezhessenek az orgona javára.

Az idén jubiláris népnünnepély lesz, talán az ezredik. Erre a népnünnepélyre ma semmiszükség sincsen. Azt a csekélységet, ami még nincs kifizetve az orgonából, a sarkadi református lakosság minden megerőltetés nélkül kifizethetné. A sarkadiak pedig jobban tennék, ha most, amikor kenyeret kér ezer és ezer ember, az árvizkárosultak érdekében lépnének akcióba.

A népnünnepély különben bizonyos vizszatetszést is szült, mert már nem mindenki lelkesedik érte. Jó lenne, ha a sarkadiak követnék az érmihályfalvaiak példáját, akik 158 koronát juttattak tegnap Fráter Barnabás alispánhoz az árvizkárosultak javára.

Az új szintársulat.

Az igazgató előzetes jelentése

*

Erdélyi Miklós színigazgató a messze távolból küldi el előzetes színházi jelentését a nagyváradi publikumnak. A tagok névsora, a direktor ígéretei nem ujságok. Mintha már olvastuk volna őket tavaly. Nem? . . .

De mindegy. Az ilyen jelentéseket rendkívül szimpatikusan, szokás fogadni, hátha jön egy jobb kor, mely után . . . ugye tesszik tudni az óhajtasunkat.

Hát hadd lássuk azt a jobb kort, új névsort és ígéretet a jövőre nézve.

*

Tisztelettel értesitem Nagyvárad és vidéke n. é. közönségét, miszerint 195 esti előadásra „Idénybérlet” és 30 vasárnap esti előadásra „Kisbérlet” címen az alábbi feltételek mellett bérletet nyitok és színelőadásaim sorozatát folyó évi szeptember hó II-ik felében megkezdem.

Művezetői személyzet:

Erdélyi Miklós igazgató, rendező. Tóth Elek, Leővey Leó, Sik Rezső rendezők. Halmay Lajos titkár, Várady Aladár, Kerner Jenő karnagyok. Poprády Arpád sugó. Kállay Károly ügyelő. Sz. Rajz Irén balletmester. Szarvassy Soma gazda. Bársony Aurél pénztárnok.

Előadó személyzet:

Nők: Angyal Ilka, Étsy Emilia, Görög Olga, Kállay Jolán, E. Kovács Mariska, Kerényi Irén, H. Körössy Juci, Saruga Irén, Polgár Mariska, T. Pogány Janka, Novelly Evelin, Szentgyörgyi Márta, M. Szirmai Hajnal, Sz. Rajz Irén, T. Sándor Irma.

Férfiak: Gróf László, Halmay Lajos, Hunyady József, Medgyaszai Jenő, Radócz Ferenc, Leővey Leo, Kállay Károly, Szarvassy

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA
SPECIALISTÁJA

DAJKOVITS
Nagyvárad. Sas-palota.

Soma, Sik Rezső, Szalma Sándor, Telekán Valér, Tóth Elek, Tompa Béla, Varsa Gyula, Vopera Dénes, Vank István.

Karszemélyzet:

Nők: Almássy Zsazsa, Berecz Mária, H. Czene Stefánia, Baranyai Etel, Sz. Gajda Ilona, Györi Tusi, Kállay Károlyné, Lengyel Margit, P. Pintér Margit, Rónai Juliska, V. Sándor Mariska, G. Szabó Mariska, Szabó Böske, K. Szabó Juliska, Vattai Ilona.

Férfiak: Buda Dénes, Domokos Ferenc, Eröss Sándor, Ferenci Lajos, Fekete Géza, Gajdzsinszki Pál, Hermann Tamás, Kardoss Ferenc, Molnár Rezső, Magyaródi János, Pálffy Boldizsár, Szabó Samu, Szabadkai Miklós, Tarr Béla, Vank István.

Bérlet árak:

Nagy páholy 195 előadásra 2088.48 K, nagy páholy 65 előadásra 696.16 K, földszinti és emeleti páholy 195 előadásra 1790.16 K, földszinti és emeleti páholy 65 előadásra 596.72 K, zsölye 195 előadásra 358.08 K, zsölye 65 előadásra 119.36 K, körszék 195 előadásra 286.44 K, körszék 65 előadásra 95.48 K, támlásszék 195 előadásra 238.68 K, támlásszék 65 előadásra 79.56 K, erkélyszék 195 előadásra 143.28 K, erkélyszék 65 előadásra 47.76 K.

30 vasárnapi kisbérlet árai:

Nagy páholy 30 vasárnap esti bérleti előadásra 321.30 K, földszinti és I. em. páholy 30 vasárnap esti b) előadásra 274.50 K, zsölye 30 vasárnap esti bérleti előadásra 55.08 K, körszék 30 vasárnap esti bérleti előadásra 44.08 K, támlásszék 30 vasárnap esti bérleti előadásra 36.72 K, erkélyszék I. sor 30 vasárnap esti bérleti előadásra 27.54 K.

A bérleti összeg két részben fizetendő és pedig: első fele a bérleti jegy átvételekor, a másik fele 1914. január elsején.

A már egyszer megkötött, illetve megkezdett bérlet annak lejártá előtt semmi szín alatt fel nem bontható. Bérletni lehet 1913. évi szeptember hó 6-án reggel 9 órától a Szigligeti Színház nappali pénztáránál.

A régi bérlet 1913. szeptember 6, 7 és 8. napjának déli 12 óráig válthatják ki jegyeiket.

Minisztertanács. A kormány tagjai tegnap délelőtt 10 órakor a miniszterelnökségi palotában Tisza István gróf miniszterelnök elnöklésével tanácskozássra gyűltek össze. A tanácskozáson a kabinet valamennyi tagja megjelent. A minisztertanács folyó ügyekkel foglalkozott. A jegyzőkönyvet Drasche-Lázár Alfréd miniszterelnökségi osztálytanácsos vezeti.

Szülők figyelmébe!
Legjobb gyermek cipők teljes fű kelengyék legolcsóbban
REICHARD áruháza
cégnél kaphatók.

Kováts Kálmán Készít: egyszerű és mű-butodeszt, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.
mű-asztalos
Nagyvárad, Vámház-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Orvosi rendeletre hangolták föl a zongorát.

Különös történet a XX. századból.

Édes jó olvasóm, ne csapkodj össze a kezed, történetek már nagyobb csodák is a világon, miért ne lehetne a zongorát orvosi rendeletre felhangolni.

Ott történt az eset, ahol a város már egészen öreg, csöndes falu. El sem hinné az ember, hogy még itt is idegesek a boldogtalan partájok.

Volt az öreg utcában, — ahol szebb időkben egy-két bájos színész is lakott, — volt egy bánatos hangu zongora. Gyöngesiránkozó spinét. A nagymamák buslakodtak, ábrándoztak fiatalokukban mellette s könyezve énekelték:

... Állj meg majd ha nem leszek,
Csöndes éjjelen ...

Szóval a nagy idők tanuja sirt, sokat játszottak rajta, modern és hamis kuplékat. Az ablakokon hova hömpölyögtek volna máshová a hangok, mint az utcára és az ideges lakók szobáiba.

Felbőszítő hatással működött szegény hangszer. Hát hogyné! A legegyszerűbb oktavokat szörnyű hamisan adta ki, a gyöngébb félhangjait már a múlt században elvesztette. A viharedzett jószág örökké stimelés nélkül állt.

— Örjítő ez a zongora! Meg kell örülni, olyan hamis.

Az eladósodott partájok nem mertek nyíltan pártot ütni a háziasszony zongorája ellen. Csak a négy fal közt dühöngtek.

Az idő pedig folyt, folydogált, új lakók jöttek, a régiak menekültek.

Lassankint kieserlődött az egész udvar. Agglegények, kopasz hivatalnokok, pulykavérű hölgyek, asszonyságok kerültek az öreg zongora közelébe.

Egy ideig türtek az újabb áldozatok. Más ember esőért vagy napsugárért imádkozott, ők — méltóztatol sejtteni édes olvasóm, hogy ők másért imádkoztak.

Aztán megindultak a panaszos levelek, névtelen sirámok, hogy jaj! azt a zongora mindenit! ...

Mindez nem segített. A szörnyeteg tönkretette egy újabb transzport idegeit s a váradi szanatóriumok, hidegvizgyógyintézetek örült forgalomnak örvendtek.

Az ideg orvosok sok dohányt kerestek a hamis hangu hangszeren, áldották még az utolsó rossz fogát is.

A lakók ijedten találkoztak szembe a zuhanyfürdő után.

— Hát ön is Pakli ur?

-- Hát ön is Nagysám! ...

És összeborultak a szerencsétlenek. Tönkretette őket a vén zongora.

Huszonöt ember vergődött rémséges epi-

démiában, huszonöt családot vesztett el a komoly zene, mikor aztán egy zeneideges dühöngni kezdett.

— Megölöm, összetöröm a csontját.

Lefogták. Megkötözték. Kihallgatták. És leleplezett mindent.

Erre zeneszakértőket hallgattak ki. Majd híres ideg orvosok véleménye hangzott el. És tegnap a gyilkos hangszer előtt megjelent az első — *hangoló mester*. Az orvosok egybehangzóan konstatálták, hogy az idegbetegség járványszerű fellépését a hangolatlan zongora okozta. Ugy határozták, hogy a tulajdonos költségén fel kell hivatalosan hangoltatni.

A nagy aktus megtörtént. És azóta béke honol az öreg utcában. A lakók abban a hiu reményben ringatják magukat, hogy a zongora örökre elnémult ...

Központi alapítványi pénztár Nagyváradon

Nagyjelentőségű intézmény lépett életbe a nagyváradai egyházmegyében: megkezdette működését a központi alapítványi pénztár.

A káptalan kezelése alatt eddig különböző alapok voltak, amelyeket eddig különböző helyeken kezeltek és pedig:

1. az egyházmegyei főpénztárban,
2. a székesegyházi s a vele kapcsolatos pénztárakban,
3. a papnevelő intézet pénztárában,
4. az agg papok nyugdíjalapjában,
5. a Szent József-intézet,
6. a Szent Vince-intézet,
7. az Immaculata-intézet,
8. a kórosok és szegényekháza,
9. a fogadalmi és
10. az alamizsnapénztárban.

Ezeket most együtt kezelik a központi alapítványi pénztárban, melynek ügykezelésére vonatkozólag a következőket hozzuk az érdekeltelek tudomására:

1. Az alapítványi pénztár hivatalos helyisége Pray György-utca 2-b. szám alatt van a papnevelő intézet épületében.

2. A pénztár *hétköznapi* délelőtt fél 9-től 12-ig, délután 3-tól fél 5-ig áll nyitva.

3. Mindazon nyugtatók — melyeken nem további eljárás végett vétetnek fel a kamatok, illetve a kiutalt összegek — szabályosan bélyegzendők.

4. Az egyházi személyzet működése a nyugtatókon az illető lelkész által igazalendő.

5. A kántor-tanítói alapítványok kamatai évnegyedi előleges részletekben, a többi alapok kamatai évnegyedi utólagos részletekben vehetők fel, ha csak külön rendelkezés nem adatott ki a kifizetésre nézve, melynek kelte s száma hivatalos.

6. Postán a nyugtatók a „*nagyváradai I. sz. egyházmegye alapítványi pénztára*” címére küldendők, mely azokat, ha szabályosak, beváltja, esetleg észrevételeit közli. Ugyancsak ide kell fordulni minden számadási ügyben óbajtott felvilágosítás végett.

7. A szabályosan bélyegelt és negyedíven kiállított nyugtatók egy teljesen kész és

bélyegelt postautalván kíséretében küldendők be.

8. Azon tőkék kamatai, melyekre előreláthatólag nincs szükség, nem veendőek fel az alapítványi pénztárból, mert a benthagyott kamatok mindig tőkésítettnek s így elkerülhető azon felesleges munka, hogy év vége felé ismét visszautalványoztassanak az év közben kivett kamatok.

9. Az alapítványi pénztár kezelő kánonoka jelenleg dr. *Vucskics Gyula* kánonok, papnöveldei igazgató; pénztárnoka *Mayer Antal* tb. kánonok, Sz. József-intézeti kormányzó; ügyésze dr. *Schveiger Ede* egyházmegyei alapítványi ügyvéd; könyvelője *Fata Sándor*.

..HIREK..

ARANYOS NAPOK.

*

A Venisanete nem sokára meglesz. Aztán tiz ismeretlen hónap robotja, félelme, öröme következik, életükben azok az idők, amikor esemény egy szekunda, a tanár ur náthája, egy titkon elszitt cigaretta, egy csók valamelyik fitos orru polgárista ajkáról. Husz korona óriási összeg, az igazgató a világ legnagyobb embere, a részeges pedellus alvilági lény, kutya, a legszebb fiu az, akinek legnagyobb muszklija van, Cato jellem, aki a becsületért halt meg, Caesar félisten volt, Mucius Scaevola képe jaj de szép: karját a lobogó lángokba tartja! És a folyosókon kábultan térferegnek tiz éves legénykék, nézik a képeket, rómaiak bibortógait, érthetetlen fascéseket, a néma Forum Romanumot, Ciceró szószekeit, a rongyos plebszet, imperátorok domboru acélmellét, az őrző Nérót rabnőivel, Cleopatrát a csikos zöld viperával (miért öli meg magát ez a szép nő? . . .), odébb egy tabulát:

Senatus Populusque Romanus és a lágy viaszokban érthetetlen szövegű, titkos ediktum. Vaj' mi lehet? . . .

A klasszikus kultura romjai közé mennyi kicsi diák fut, mennyi gyerek szive melegszik föl majd Horatius szerelmes versei mellett.

Azonkan ne menjünk ilyen messzire. Még ma nem parancsol a tanár ur, hajrá! gyerünk a cukrászdába, együk holtra magunkat, igyunk fiuk, Karesi te leszel a magister bibendi, még két nap a világ fiuk, aztán . . . aztán „jőjön a holnapután!”

Uraim, komoly tanárbácsik, mikor fog ez megszűnni? Éjjelente találkozom az önkfiaival, kalapjuk a szemükre rántva, szöknek, isznak, romlanak, züllenek. Szegény Cato vajjon hánykolódik-e a sírjában, mikor a fiuk elisszák a keserves tandíjat, koszt- és lakást. Hallatlan könnyelműség forrong a diákokban ez alatt a hat-nyolc nap alatt. Ezek az aranynapok. És úgy látszik, hogy ez soha sem fog megváltozni, ez a nyolcnapos züllés a beiratkozások után magyar

járvány. Egészségtelen is, buta is, veszedelmes is, de csak bele kell kóstolni egy kisit az életbe, ugye tisztelt nyolcadista ur? (p. j.)

* **Előkészületek a polgármesterek kongresszusára.** A polgármesterek, mint már említettük, Nagyváradon tartják meg szeptember hónap folyamán első kongresszusukat, amely országsszerte nagy érdeklődést keltett, különösen azért, mert országos nevű szakemberek tartanak előadást a kongresszus keretében a földgáz kiváló fontosságáról a városok közgazdasági életére s a városi közművekre való kihatásában. Ez alkalommal mintegy 100 polgármester érkezik Nagyváradra. Jóllehet, hogy Bárczy István budapesti polgármester, a kongresszus elnöke minden ünnepélyesség mellőzését kérte, még sem lehet, hogy egy ilyen nevezetes mozzanatra ügyet se vessen a város. A fogadtatás és a kongresszus rendezése tárgyában a polgármesternél tegnap délután zártkörű értekezlet volt, amelyen a törvényhatóság kiválogatott tagjai vettek részt.

* **A Szent László-tér burkolása.** Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap délután Rimler Károly polgármester elnöke alatt ülést tartott. — Egyetlen tárgy volt kitérve az ülésre és pedig a Szent László-tér aszfalt és beton burkolatának átvétele. A szakbizottság az eső dacára bejárta a teret, megvizsgálta a munkát s azt jónak találta és a szerződésben foglalt feltételek betartását konstatálván, a burkolat átvételét véleményezte.

* **A vármegye háztartási alapja.** A háztartási alap költségvetését tegnap tették ki közszemlére az alispáni hivatalban. Ebből az alapból nyernek fedezetet a tisztviselők fizetései. Az alap jövő évi kiadásaira 752.381 korona és a bevételre 754.531 korona van előirányozva.

* **Évnyitó ünnep a premontrei főgimnáziumban.** A beírások befejeztével ma lesz az új iskolaév ünnepélyes megnyitása a helybeli főgimnáziumban, amely alkalomból *Szmetka L.* Ödön igazgató rendtársai segédletével Veni Sanete misét tart és ennek végeztével az intézet dísztermében összegyűlő tanuló ifjúság előtt beszédet mond, amelynek tárgya a tanulás célja, iránya, eszközei és utjáról fog szólni. Az intézet tanárkara úgy a templomban, mint az iskolában végbemenő ünnepségen szívesen látja a szülőket és a nevelés ügy minden barátját. A mise 9 órakor kezdődik.

* **A belényesi ékszerablás.** Szilágyi Géza nagyváradai órás és ékszerésznek belényesi főközletét ismeretlen tettesek feltörték és onnan 6000 korona körüli arany és ezüst árukat elloptak. Az eset folyó évi augusztus 30-ra virradó éjjelén történt. Miután mai napig a tettesek kézre nem kerültek, Szilágyi Géza 150 korona jutalmat tűzött ki a tettesek kézrekerítése jutalmául, aki pedig az elloptott ékszerek nyomára vezet, annak a megtalált ékszerek értékének 5 percentjét ajánlja fel.

* **Pável-utca megnyitását nem engedi a miniszter.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy Pável-utcát megnyitja egészen Vitéz-utcáig. Ezáltal sok, ma sok értéktelen kert és udvar felszabadulna házhelynek. A miniszter azonban, tekintettel a mostani rossz közgazdasági viszonyokra, ez idő szerint nem hagyta jóvá a közgyűlés határozatát. Tegnap érkezett meg erre vonatkozólag a belügyminiszter leirata, amely a következő:

Nagyvárad törvényhatósági bizottsága 1913. évi március 13-án tartott közgyűlésében 111—5281. számalatt kimondotta, hogy a Pável-utcát a mérnöki hivatal által elkészített tervek szerint az Arany János-utca és Nyárfa-utcaon át a Vitéz-utcáig kinyitja, illetve meghosszabbítja. Ezt a határozatot úgy hivatalból, mint a t. főügyész felebbezése folytán felülvizsgálván, azt ezidőszent jövőhagyhatónak nem találtam. Bár a Pável-utca meghosszabbítása városrendezési szempontból kívánatosnak is mutatkozik, a kapcsolatos költségek magasságának megállapítása és a fedezetről való gondoskodás nélkül nincs alap annak az elbírálására, hogy nem kerülne a város háztartásába olyan megterhelhetőség, amelyet egyéb városi feladatok figyelembevételével a város jól felfogott érdekéből ezidőszent kerülni kell. Felhívom tehát a város közönségét, hogy a költségek és a fedezet módjának megállapítása s az összes ezen ügygyel kapcsolatos kiadások megoldása iránt intézkedjék és az eredményhez képest annak idején új határozatot hozzon.

* **Pályázat a rézbányai plébániára.** Myri István rézbányai adminisztrátor e javadalomról egészségi okokból lemondván: az ekként jogilag és tényleg megüresedett, a kir. kincstár és a nagyváradai lat. szert. püspökség közös kegyurasága alá tartozó rézbányai plébánia-javadalomra a megyés püspök pályázatot nyit. A nagyméltóságú magy. kir. pénzügyminiszterium címére szóló és egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványok ez évi szeptember 15 napjáig nyújtandók be a nagyváradai lat. szert. egyházmegyei hivatalhoz.

* **Szabadrábra helyezett erdővéd.** Pár nappal ezelőtt megirtuk, hogy a magyarországi Mehellő község határában *Krecsun Ivánti* agyonszurta *Tassie* Stéfánt, a környék leghírhedtebb vadászját. Az erdővéd önvédelemből követte el cselekedését, azonban az agyonszurtt ember édesatyja ellene vallott és ennek alapján a csendőrség *Krecsunt* le is tartóztatta. Az ügy bekerült a nagyváradai törvényszék vádtaácsa elé, ahol dr. *Grozda* Emil magyarországi ügyvéd *Krecsun* szabadrábra helyezését kérte. A vádtaács a jogos önvédelmet beigazoltnak látta és ennek alapján az erdővédet szabadrábra is helyezte.

* **Ujabb adomány a Czárán-alapra.** *Lika* Károly ujjólag még 20 koronát adományozott a Czárán-alapra.

* **Uj postaügynökségek.** A postaigazgatóság ezuton közli, hogy szeptember 16-ától kezdődőleg *Körözsszegapátiban* és *Báródbernyén* postaügynökség lép életbe.

ZENKER

modern fényképész műterme

Helyi és vidéki telefon 12-26. Szent János-u. 72.

Finom kidolgozású levelezőlapok 6 db 1 K 40 f.
Fényképeket 50%-kal olcsóbban készítem mint bármelyik fényképész Nagyváradon. A menaszsonyi felvételek kedvezményes arban készülnek. Tisztelt megrendelőim 6 db fénykép után 3 levelező lapot ajándékba kapnak.

*** A tenkegörsbedi csodakert.** Ritka természeti tüneményről értesíti a *Tiszántult* tenkei tudósítója. A tenkegörsbedi plébánosnak, *Kopis József*nek kertjében esudálatos virágborulás történt, amely a maga nemében valóban pártját ritkítja. A plébános ugyanis meglepődéssel konstatálta, hogy kertjében az almafák és körtefák *másodszor esnek virágzásba*. Gyönyörűen fejlett, pompás színű virágok díszítik a fákat s az egész környék csudájára jár a híressé vált kertnek, amelyben fehér pompában állanak a fák a szürke őszi esők közepette is. Szakértők kíváncsian várják, hogy hoz-e a fa gyümölcsöt? A termésben nem igen biznak, de így s rendkívüli természeti tüneménnyel állunk szemben.

*** Öngyilkos öregasszony.** A *Fecske-utca* 1-ső számú házban ma délelőtt özv. *Papp Jánosné* 60 éves asszony azon ürügygel ment fel a padlásra, hogy feltereggeti a kimosott ruhát. Egy fél óra múlva leánya *Pénzes Lajosné* utánna ment a padlásra, mert feltűnt neki, hogy anyja sokáig maradt. Edes anyját felakasztva találta. A helyszínen megjelent dr. *Máyer László* városi tisztviselő és konstatálta, hogy akasztás által öngyilkosság következtében beállott fuladás okozta az öregasszony halálát. Külérőszak nyoma a hullán nem találtatott.

*** Hol volt a rézbányai lelkész.** Rézbánya községben, mint tudósítónk jelenti, nagy megbotránkozást keltett a katholicus hívek között a *N. N.* azon hamis híresztelése, hogy *Nyiri István* kath. lelkész elhagyta a hitközséget és Rézbányát, mert a hívek elfordultak tőle. Kéri a hívek lapunkat, hogy hozzuk nyilvánosságra, miszerint jó előre tudomására adta a lelkész a híveknek megfelelő formában, hogy öt napra el távozik Rézbányáról és pedig azon célból, hogy mint az egyházmegye vidéki papságának nagy része, ő is részt vehessen a Nagyváradon tartott lelkigyakorlatokon. A hívek köréből hozzánk intézett kérelemnek ezekben készséggel teszünk eleget.

*** Ismét árvíz fenyegeti a margitai járást.** A szilágysomlyói árvíz rohamosan közeledik Bihar megye felé. Tegnap hivatalosan értesítették *Markovits Manó* főszolgabírórt, hogy a *Berettyó* megáradt és folyton növekedve közeledik a margitai járás felé. A jelentés alapján még tegnap délután megtette a főszolgabíró a kellő óvintézkedéseket. A víz csak ma reggel érkezik Margitára. Félő, hogy a sebes ár ismét elborít mindent.

*** Meglőtte az orvvadász.** Tóth Mihály beregböszörményi lakos mezőőr, a bihar megyei kórházban mint sérült kihallgattatott s a következőket adta elő: A múlt hó 29-én este 6 és 7 óra között meghuzódott egy buzakereszt mellett, megakarván lesni, hogy a cséplőgéptől hazatérő munkások nem-e tesznek kárt az új tengeriben. Ugyan akkor a szomszédos tengeriföld táblán beregböszörményi lakos, *Farkas Sándor* orvvadász tartózkodott, aki Tóth Mihályt 25-30 lépésről célbavette és anélkül, hogy szólott volna, rálőtt. A meglőtt Tóth Mihály

hirtelen felugrott a buzakereszt mellől, s kérdőre vonta az orvvadászt, hogy miért nem szólott mielőtt fegyverét elsütötte. Mire azt válaszolta, hogy azt hittem, hogy bagoly madár gubbaszt a buzakereszt mellett. A sok seréttől megsebzett mezőőr megbüntetését kéri. A tréfálkozó *Farkas Sándor* a csendőrség letartóztatta.

*** A lengyelek szabadság-ünnepe.** A lengyelek 1863-iki utolsó szabadságharcuk s azok hősei emlékének nagyszabású ünnepek keretében adóznak; melyek közül a legkiemelkedőbb a szeptember hetedikén, vasárnapon *Rzesowban* és nyolcadikán hétfőn *Lembergben* tartandó ünnepek lesznek, s mely alkalommal a magyar társadalom újból rokonszenvének adja tanu jelét a testvér nemzet iránt, melynek küzdelme Magyarországon mindenkor megértésre talált. A magyar lelkekből eleven erővel tört ki a lengyel nemzet iránti szimpátiája — s ötvennél többen vannak, köztük hölgyek is, kik a Magyar-Lengyel Egyesület által tervezett utban részt vesznek. A *Rzesowiak*, ép úgy mint a *lembergiek* ünnepélyes fogadtatásban részesítik a Budapest keleti pályaudvarról szeptember hatodikán reggel 6 óra 45 percekor *Nyári Albert* báró vezetésével induló küldöttséget, mely *Kassán*, *Eperjesen* át utazva, aznap este 10 órakor érkezik *Rzesowba*, hol a pályaudvaron a városi tanács élén a polgármesterrel, fogadják őket. A magyar küldöttség szeptember nyolcadikán reggel indul *Rzesowból* s érkezik ugyancsak reggel *Lwowba* (*Lemberg*), hol hasonló lelkesedéssel várják s hol az ünnepek után, este a *Club Polso-Wegierski* estélyt ad a magyarok tiszteletére, kiket *Banderski Wladiesar* lembergi püspök fogja az egyesület nevében felköszönteni. A lengyel szabadságharcosok szeretnék viszontlátni azon magyarokat a fent említett deputációban, kik velük küzdöttek az 1863-iki felkelésben, miért az 1863-iki lengyel Honvéd-Egylet ez uton szólítja fel őket az ünnepeken való megjelenésre. A magyar küldöttség ügyében felvilágosítást adnak: *Dessewffy István* főjegyző *Eperjesen*, *Kele József* főügyész *Szolnokon*, *Miklósi Ferdinand* Leó nagykereskedő a Magyar Lengyel Egyesület titkára *Budapeston* (*Szabóky-u. 44.*) *Siposs Aladár* kereskedelmi kamarai titkár *Kassán*, kik mind széles körű agitációt fejtenek ki e deputáció szervezése érdekében.

*** Felhőszakadás Sarkadon.** Tegnap délután *Sarkadon* óriási felhőszakadás volt. A víz az egész községet elborította. Az utcákon lehetetlen volt járni a hőmpölygő ár miatt. A villám több helyen leesapott. Szerecsére azonban kárt nem okozott. A nagy esőzések folytán az alföldi vonatok nagy késéssel közlekedtek.

*** Beregbe hurcolták a kolerát.** Amit sejteni lehetett, az bekövetkezett: a kolera felütötte tanyáját Magyarország északi részén is. Egyelőre *Beregben* pusztít leginkább, de ha az illetékes hatóságok sürgős óvintézkedésekkel nem állják útját a terjedő vésznek, úgy rövidesen az egész felvidék sorra kerül. *Bereg megyében* nagy mértékben terjed a kolera. Hivatalosan megállapították, hogy a járványt *Galiciából* hurcolták be a felsőmagyarországi vidékre. *Szolyva* és

Vánj községekben több gyanus megbetegedés, néhány haláleset is történt. *Beregszászról* érkezett újabb jelentések szerint *Szolyva* és *Valóc* községekben eddig huszonötön betegedtek meg koleragyanus körülmények között, akik most az ideiglenes kolera-barakkokban fekszenek — A *szolyvai* és alsóverecei szolgabírótság intézkedésére *Galiciából* egyáltalában senkit sem engednek be.

*** Elveszett gyermek.** Szeptember hó 2-án délelőtt *Győri Endre* 10 éves iskolás gyermek, *Fürdő-utca* 2. szám alatt lévő szülei lakásáról eltávozott, s mai napig oda vissza nem jött. A kis fiu fekete csikos vászonruhát és fehérfekete szalma kalapot visel, meztől távozott el hazulról.

*** Kifosztották a vonaton.** *Bedő Róbert* budapesti lakos *Nagyvárad* és *Kolozsvár* között a gyorsvonat 2-od osztályu kocsiában elaludt, miközben pirosbőr pénzes tárcáját, melyben 450 korona és több fontos irat volt, ismeretlen tettes ellopta. A hiányt *Kolozsváron* vette észre, ahonnan sürgöny útján tett panaszt a nagyvárad rendőrségnek.

*** Bleyerné Garzó Adél** énekiskolájában *Deák Ferenc-utca* 13. (a főreáliskola mellett) a beiratások augusztus 28-tól szeptember 7-ig eszközöltetnek. A tanítás szeptember 9-én veszi kezdetét és az intézet tanárnője ez uton hívja fel, hogy a már eddig beiratkozott, mint az ezután jelentkező növendékeket, hogy az órarend megállapítása végett szeptember 8-án délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében pontosan megjelenni sziveskedjenek.

*** Nagy vasuti katasztrófa Amerikában.** Arról a borzalmas vasuti katasztrófáról, amely tegnap *Kentukkiban* történt, még a következőket jelentik: A katasztrófa, a *New-Hawen* vasut vonalán történt. Két vonat összeütközött; huszan meghaltak és nagyon sokan megsebesültek. Az utasok majdnem mind a hálókocsiban tartózkodtak, mikor az összeütközés történt. Az expresszvonat lokomotívvezetőjét letartóztatták. Két koci teljesen rommá lett és az utasokat az összeütközés a felismerhetetlenségig megcsonkította.

*** A martir.** A *Vigadó-mozgó* szenzációja. Ma nagy művészi meglepetés vár a *Vigadó-mozgó* közönségére. Egy 3 felvonásos szerelmi dráma kerül bemutatásra „*A martir*”. Rendkívül nagyhatású szerelmi dráma főszereplői elsőrendű francia művészek. A műsör másik nagyszerű érdekessége „*A hála*” című kitűnő dráma valamint „*A lecke vége*” elsőrendű francia vigjáték. A többi szám is elsőrendű.

*** Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeknek a megrendeléseket feladni a *Mille Juliette* fűző-teremnél *Nagyvárad* *Szinház-u. 4.* Emke mellett. Készít: legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. *Allandó nagy raktár fűzővédőkben*. Telefonszám 827.

*** Kossuth-utca** 12. sz. ház emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája
Nagypiac tér, Gitye házban
megnyillott.

Mindenmü bank és kereskedelmi ügyek keresztül-vitele a legrövidebb idő alatt.

Pénz közvetítés olcsó kamattal mellett.

Külön osztály: élet-, baleset-, tűz- és minden más egyéb biztosítások.

Fölhívjuk Nagyvárad és vidéke vásárló közönségének b. figyelmét,

Kertész S. Sándor

női-divat, vászon és menyasszonyi kelengyék áruházának legolcsóbb és legmegbízhatóbb bevásárlási forrására

Kossuth-utca elején.

Helyi és vidéki telefon 10-30.

Őszi ujdonságok már megérkeztek

M. kir. államvasutások és tisztviselőknöknek 10 százalék árengedmény. Tanulók fizetéssel felvétetnek.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermekek cipők 20-25 számig 2 korona, 26-28 számig 4 korona, 29-34 számig 5 korona. Fiu boks cipő 35-39 számig 7 korona, női chevrou vagy boks cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boks cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve *Feketé-nél*, Szent-János-utca, Kisipipa mellett.

x **Magyarország első női tambura zenekara a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban átalakított helyiségében hangversenyez az országos hírt MATYOK Péter tambura (Paganini) vezetésével egy elsőrangú erőkből összeállított női tambura és énekkar u. m.: Kővári Rózsika Steuvur, Rácz Margit, Juhász Ilonka, Eördögh Aranka, Siniciu Juliska, a gazdagon összeállított műsorból különösen kiemelendő a Gyöngyi duett remek énekszámakkal. Kezdet este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves pártfogást kér Matyok Péter.

x **Zombor Sándor** sebész-orsvosi műszer, kötszer és testgyógyító gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-összeállítás, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Vörösbör!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédese *csemege-szőllő*; kitudó peesenyő és pezsgőborok; *kőhanyai* maláta és szalon sörök, **MERTZ NANDOR** csemegeüzletében, Kőrös-utca. Telefon: 448. sz.

x **Az erdélyi kereskedelmi és autómobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja autómobilokban, pneumatikokban, valamint az összes autómobil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telephelyén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Körház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó autómobilok a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhette be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagé-kapu mellett

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

Elsőrendű modern hölgyfodrásztarem a
Rammingeré
színházi és hölgyfodrász
szemben a színházzal.
Telefon 1076. Telefon 1076.

x **Tekintettel a rossz pénzüszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzhi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Őssi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Tekintettel** az előrehaladott időre mélyen leszállított árakban árusítjuk a nyári ujdonságokat, UJHELYI RÓZA Rákóczi-uti üzletében. Finom gyászkalapok és fátlyok is kaphatók. Telefon 130. szám.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

* **A kocsi-tartó** közönség szíves figyelmét felhívjuk ÜVEGES JÁNOS kerékgyártó munkáira Báthory-u. 9 sz. **Jutányos árak.** Meghívásra azonnal megjelenek

x **Meghívó kóstolóra!** Chocoládéval töltött tápláló és hizlaló mézes sütemény megízlelésére, ezen elsőrangú czikk jószágáról meggyőződés miatt Nagyvárad és vidéke közönségét tisztelettel meghívják **Benedek Testvérek** a kávé és fűszer szagmentes Czukorka Bonbonnier tulajdonosai a Bémer-téri korzón.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Anyám, Édes Anyam!** Ide figyeljen azt mondta a tanító bácsi, hogy a legtöbb fiu és leány az iskolatáskáikat, tolltartót és könyvszíjat a **Párizsi Bazárban** vásárolja, a Sas palotában a Szent László téren. Menjünk mi is oda, legalább gyönyörködöm a sok szép játék és ajándéktárgyakban.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szörme és plüs kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt *Hatvany és Szentmiklós szűcsök*, Nagy Sándor-u. 1.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak *Klein Vilmos és Társa* cégnél találhatóunk u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüster és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2-50 fillértől, 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhethetünk be, Rákóczi-ut 18.

x **Látványosság ingyen.** Városunkban először. Kirakat verseny cukorka és csokoládé bonbonokból. Ha szépet óhajt a nagyváradai közönség látni, úgy tekintse meg vasárnap délelőtt 10-től este 10-ig *Aszódy Mihály* legnagyobb cukorka és csokoládé üzletének Kossuth utcai és Sas-passagé alatti 5 kirakátát. *Kugler Gerbaud* cukorkákból és süteményekből főraktár budapesti árakkal. Fióküzletek Kert utca és Rákóczi-ut. Rákóczi uti Fiók vasárnap egész nap nyitva. Szeptember 1-től 10-ig tart egy vagon cukor elárúsítása, befőzésre is alka mas. Mig a készlet tart kilója 88 fillér. *Aszódy Kossuth-utcai* főüzletében, hol a ma már ismert 8 féle zamatu pörkölt kávé, mely izre és aromára utánozhatatlan, kora reggeltől késő estig frissen és meleg állapotban a vásárló közönség rendelkezésére áll.

x **Okleveles tanítónő** — mérsékelt díj mellett — órákat ad *iskolai tantárgyakból*, valamint *zongora és hegedűből*, akár saját lakásán, vagy pedig házhoz járva. Kívánatra tanít *rajzot és olajfestést* is. *Lakatos-utca 11. sz. a.*

x **A zenekedvelő közönség** szíves figyelmét felhívjuk, *Hamza Jenő* primás ujonnan szervezett 12 tagu bandájára, mely esténként a *Fekete Sas kávéházban* a szebbnél szebb nótákkal szórakoztatja a közönséget. *Prágai különlegességek*ből összeállított nagy színházi vacsora K 1-20, kicsi 08 fillér.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszer gyárában (Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-ipepok, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készítettnek. Telefon 419.

* **Rimanóczy-étterem**, helybeli és vidéki intelligens családok találkozó helye. *Estélyek, társas vacsorák és összejövetelek* részére külön termék. *Kitűnő italok, izletes magyar konyha.* Abonensek elfogadtatnak. Szíves pártfogást kér a bérlő.

x **Kis pipa vendéglő** Szt János-utca 5. sz. Helybeliek és vidékiek találkozó helye. *Társas vacsorák és összejövetelek részére külön helyiségek. Kitűnő italok, jó magyar konyha.* Abonensek elfogadtatnak. Szíves pártfogást kér *Szujker Tamás* vendéglős.

* **Az autombiltulajdonosok** figyelmét felhívjuk Gyapay Árpád okl. gépészmérnök Jókai-utca 17. sz. alatt levő (telefon 3-38.) autombilkellékek raktárára, mely a világ legnagyobb autombilalkatrész és felszerelés áruház — Mestre & Blatgé r. t. párisi cég, nagyváradai fióktelepe, hol az összes létező autombil kellékek a legjutányosabb áron szerezhetők be. Az említett párisi cég budapesti fióktelepe versenyképes áraival rövid idő alatt teljesen meghódította a budapesti piacot, s mivel a fióktelepek árait a központ állapítja meg, ugyanazon árak mellett szerezhetők be az autombilkellékek a fióktelepeken, mint a cég párisi főtelepén. Egyszeri próba meggyőzi az autombiltulajdonosokat arról, hogy ezen autombilkellékek raktár már régen érzett hiányt van hivatva pótolni.

Ugyanez áll a nagyarányu gummilera-katra is, hol a legkitűnőbb hazai és külföldi gyártmányokból állandóan a legfrissebb áru van az összes méretekben raktáron, s a gyárrakkal való közvetlen összeköttetés folytán azok a legolcsóbban szerezhetők be. Ugyancsak a legjutányosabb áron vállalja Gyapay mérnök a sérült köpenyek és tömlők javítását, nemkülönben új szeges huzatok készítését.

* **Kálvária-utca 20** számú új háznál egy földszinti utcai modern 4 szobás lakás és egy udvari emeleti 2 szobás modern lakás november elsőre jutányos áron kiadó.

x **Erdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László* és *Tsa* uri-, női- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc*-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2-40 kor. fél kilós próbadoboz 1-20 kor. Kapható: *Farkas István* Apolló Drogeriájában Nagyvárad. Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Fröhlich hentes üzlet mellett.

Legszebb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839. Telefon 839.

OCCASSIO ELADÁS a nyári idényre

Tátray Gusztáv kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba fogtálva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Bezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

MULÁTSÁG

A Kath. Legényegylet háziestélye. Folyó hó 7-én, vasárnap este a Kath. Legényegylet háziestélyt tart.

REPORTÁR

A NSE ünnepi mérkőzése. A NSE ujonnan szervezett football szakosztálya minden alkalmat megragad, hogy a kényes izlésű és nagyigényű nagyváradai football-közönségnek kedvében járjon. A bekövetkező kettős ünnep alkalmából is oly programot állított össze, mely a legszélsőbb kivánalmaknak is megfelelhet. E hónap 7-én, vasárnap délután a nagyváradai Törekvés sportegylet jóhírnevű csapatával tartja bajnoki mérkőzését. Hétfőn a Rhédey-kerti sporttelepen a Nagyváradon faire és uri játékmódora révén annyira megkedvelt Kolozsvári Kereskedelmi Akadémiai Sportkör mutatkozik be szintén ujonnan szervezett csapatával.

NYILTÉR

A Donát-féle keresk. magánanfolyamon augusztus hó 1-én új tanfolyamok

kezdődnek és pedig gyors- és gépirásra (előrehaladottabbaknak külön ismétlőórák) szépírással (magyar és német szépírás valamint rondírás) egyszerű, kettős és amerikai könyvvitelre (gyakorlati alapon) közöns. és kereskedelmi számtan, magyar és német levelezés **német nyelvre** (társalgási gyakorlat)

Külön esti tanfolyamok

Mérsékelt tandíjjal! Teljes kiképzés 4 hó alatt.

Vidéki szülőknek

külön figyelmébe ajánljuk a tanfolyamot, ahol még egy néhány felső kereskedelmi vagy polgári iskola látogató tanuló **teljes elátást** kaphat. A gyermekek tanulmányai szigorúan lesznek ellenőrizve; **zongora** tanítás a házba. Bejelentések elfogadtatnak naponta d. e. 9 órától 1 óráig és d. u. 4 órától kezdve a tanfolyam termeiben. A tanfolyam vezetője:

DONÁT KÁROLY

Szabadság-utca 3.

Új fűszer- és csemege üzlet.

Tisztelettel hozom az igen tisztelt vevőközönség szíves tudomására, hogy Rákóczi-ut 11. szám alatt (az ujonnan épülő Apollóval szemben) a volt Molnár Ödön-féle helyiségben egy teljesen ujonnan, modernül berendezett

fűszer-, bor-, déligyümölcs és csemege üzletet

nyitottam, hol a leghigiénikusabb kezelés mellett a legfinomabb fűszer- és csemege árut bocsájtom a nagyközönség rendelkezésére. Egyben felhívom a közönség szíves figyelmét csokoládé, cukorka és kávé különlegességeim megtekintésére.

Szíves támogatást kér, tisztelettel

Harmati Márton.

Telefon 13-26.

Telefon 13-26.

TÁVIRÁTOROK

Miniszterek tanácskozása.

Budapest, szept. 3.

(Saját tud.) Félhivatalosan jelentik: Ma délután 4 órakor kezdődött a folytatólagos minisztertanács és este 8 órakor ért véget.

Az állami tisztviselők a kormány tagjainál.

Budapest, szept. 3.

Az állami tisztviselők küldöttsége ma tisztelgett Tisza Istvánnál és Teleszky Jánosnál. A küldöttség arra kérte a minisztereket, hogy a legközelebb Győrött tartandó kongresszuson a kormány képviseltesse magát. Tisza kijelentette, hogy behatóan foglalkozik a tisztviselők kérelmével és minden jogos kérésüket teljesíteni fogja. Ugyanigy nyilatkozott Teleszky János is.

Tolvaj detektív.

Budapest, szept. 3.

(Saját tud.) A budapesti államrendőrségnek szenzációja van. Kiderült ugyanis, hogy a testület egyik detektív tagja lopott. Még július 30-án történt, hogy Székely Simon zálogházából elveszett egy 43 grm. súlyú aranylánc. A gyanu Dolgos Gyula detektívire irányult, azonban nem tudtak rábizonyítani semmit. Ma az egyik zálogházban megjelent Dolgos és a láncot el akarta zálogosítani. A zálogházban szolgálatot teljesítő detektív előtt gyanusnak tetszett a lánc és igazolásra szólította Dolgost, aki azt állította, hogy ő elzálogosításra kapta a láncot. Dolgost a rendőrségen előállították, ahol le is tartóztatták.

A törökök Tráciában.

Szófia, szept. 3.

A török csapatok a Marica jobb partján Kirdsali, Mazuanti és Gümüldsina községeken kívül Szoflu községeket is megszállták. Mezek és Besztepe falvak környékén több mint 12.000 ember van koncentráva.

Köln, szept. 3.

A bolgár miniszterelnök kijelentette a Kölnische Zeitung szófiai levelezőjének: Ha a törökök nem vonják vissza csapataikat a Maricán túlról a bolgár delegátusok azonnal megszakítják a tárgyalást és visszatérnek Szófiába.

Bulgária átengedi Drinápolyt.

Szófia, szept. 3.

Radoszlavov miniszterelnök egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— Remélem, hogy a konstantinápolyi tárgyalások kedvezően végződnek. Hogyha Drinápoly már nem maradhat bolgár, akkor Bulgária egyéb fontos engedményeket fog szerezni Törökországtól, melyek talán annyit érnek, mint maga Drinápoly. Kétségtelen, hogy Törökország nagy áldozatokra lesz hajlandó Drinápoly birtokáért, viszont a bolgár kormány utasította megbizottait, hogy a legnagyobb engedékenységet tanúsítsanak.

A bolgár-török egyezkedés.

Konstantinápoly, szept. 3.

Bolgár részről valótlannak mondják mindazokat a jelentéseket, a melyek arról szólnak, hogy Nacsevics a portának részletes bolgár javaslatokat terjesztett elő. Nacsevics eddig csupán előkészítő tanácskozásokat folytatott Bostani kereskedelmi miniszterrel. E tárgyalások arra az eredményre vezettek, hogy mindkét fél a közvetlen megegyezést kívánja. A konkrét bolgár javaslatokat Szaszov és Tosev delegátusok, a kik holnap érkeznek ide, fogják kifejteni. Nacsevics tagja a bolgár delegációnak. A bolgár delegátusok, kiknek kijelölése már közöltetett a portával, ma este érkeznek Drinápolyba.

Forradalom Portugáliában.

Páris, szept. 3.

Ideérkezett hírek szerint a portugál köztársaság politikai helyzete egyre fenyegetőbbé válik. Ha a jelek nem csalnak, az ország forradalom előtt áll, melyet a mostani köztársasági uralom intoleranciája idézett elő.

**SZERKESZTŐI
PÓSTÁJA:**

N. I. A dolgról a hírek között megemlékezünk s annyit elégnék is tartunk ebben az ügyben. Most már késő is volna újból részletesen pertraktálni a kérdést.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

KÖZGAZDASÁG**Gabona üzlet.**

Októberi buza	— — —	11.25
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.76
Októberi rozs	— — —	8.36
Szept. tengeri (1913)	— — —	8.19
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.36
Októberi zab	— — —	7.88

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	834.—
Osztrák hitelrészvény	—	635.—
4%-os koronajáradék	—	81.65
Osztr. magy. államv.	—	711.—
Jelzálogbank	— — —	436.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	526.50
Hazai bank	— — —	291.—
Magyar bank	— — —	575.—
Keresk. bank	— — —	3720.—
Rimamurányi	— — —	714.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	769.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1055.—
Közuti vasut	— — —	648.—
Városi villamos	— — —	369.—
Adria	— — —	587.—
Atlantika	— — —	—

Fürdői menetrend.**NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.**

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 11
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 22
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 42
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 44

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 46
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

Vasárnap és ünnepen egy külön vonat közlekedik, mely Nagyváradról indul d. e. 11:48 perckor, Püspökfürdőbe érkezik d. u. 12:15 perckor, Püspökfürdőből indul d. u. 12:50 perckor Nagyváradra érkezik d. u. 1:21 perckor.

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

Vasárnap és ünnepen ezenkívül indul még egy vonat a Félix-fürdőbe délelőtt 11 óra 54 perckor és onnan vissza Nagyváradra érkezik 12 óra 33 perckor.

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad
Háköci-u. 20.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkban különféle nagyságú pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlettel együtt a bérletdíj mellett az értektárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Nagyvárad város katonai ügyosztálya.

20210—1913. szám.

Hirdetmény.

(A népfelkelők figyelmébe.)

A m. kir. 4-k népfelkelői parancsnokság folvó évi augusztus hó 8-án 576/328/1913 számú megkeresésére értesitem a Nagyváradváros területén tartózkodó A) alosztályú népfelkelésre kötelezett egyéneket, hogy Honvédelmi Miniszter urnak 10828/1913 számú rendelete alapján a népfelkelési időszak ki szemle illetve a jelentkezés a folyó évben megtartva nem lesz.

Elrendelte egyidejűleg Honvédelmi Miniszter ur a népfelkelési igazolványi könyvek helyesbítését is, mely rendelkezés foganatosíthatása végett felhívom az: 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, évi születésű s Nagyváradon tartózkodó népfelkelőket, hogy népfelkelési igazolványi könyveiket hivatalom 32 számú szobájába azonnal de legkésőbb folyó évi szeptember hó 30-g okvetlenül adják be, naponként a hivatalos órák tartalma alatt reggel 7 órától délután 1 óráig.

A népfelkelési igazolványi könyvek a kiigazítás után a feleknek hivatalból lesznek kézbesítve.

Nagyvárad, 1913 szeptember 2.

Báthory László
tanácsnok helyettes.

**Tekintse meg az
Orsolya zárdával
szemben Rákóczi-ut Veiszlovich
házban levő
női
divatüzlet
kirakatait!**

Tájékoztató!!!

Női divat costum kelme
1 K 50 fillértől 6 K-ig.
Blous selymek a legjobb
minőségben ezelőtt 6 ko-
rona, most 2 K. 80 fillér.

Messalinok minden
szinben 1.50
Taffet selymek minden
szinben 1.10
Francia delainok . . . 1.10
Mosó cosmanoz bar-
chetek —.60
1 vég vászon 6.—
Férfi sokni minden
szinben —.28
Zsekkendők tuczatja 1.20
Kézi himzett ágy gar-
nitur23.—

Női trikó nadrágok 1.70
Háló ingek 1.70
Nappali férfi ingek . 2.50

Női ingek, corsetták, női
nadrágok, cérna vásznak,
törülközők, fürdő köpenyek,
étkező abroszok, salvetták,
férfi háló- és nappali ingek
és sok egyéb cikkek

**hasznos jutányos ár-
ban beszerezhetők.**

Biharvármegye alispánjától.

12868—1913.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Biharvár-
megye háztartási alapjának az 1914.
évi költségelőirányzata az állandó
választmány véleményével együtt f.
évi szeptember hó 2-ától kezdődőleg
15 napra közli kiadóhivatalomban
közszemlére kitétetik.

Az 1886. évi XXI. t.-c. 17. §-a
értelmében egyes adózók a költség-
vetésre észrevételeket tehetnek és
azt a folyó évi szeptember hó 17-én
tartandó törvényhatósági bizottsági
közgyűlést megelőzőleg 5 nappal az
állandó választmánynak beadhatják.

Nagyvárad, 1913. szept. 1-én,

Fráter Barnabás,
alispán.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipereszappan, kozmetical, arc- és
kézapolási, háztartási, hajápolási és általában
mindenféle a cosmeticába vágó cikkeit a leg-
jobból a legjobbakat olosóiban a legolcsóbbnál
akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik ki-
adásban most megjelent «illatszer és háztartási
értéstitőket» melyet ingyen és bérmentve küld:
«HEZ» illatszer és háztartási cikkek szaküzlete nagy-
ban és kicsinyben B.-pest, VIII., Losonczy-u. 13/hz.

Hungária

cipőgyár r.-t.

(ezelőtt Moskovits Farkas és Tsa r.-t.)

kitünő minőségű gyártmányai

olcsó árakon

szerezhetők be a
Bémer-téri fiókban.

Telefon 687.

Telefon 687.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisz-
telendő papságot és a n. é. közönséget, hogy
papi és civil ruha tökéletességét
áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagy-
ságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen
nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki meg-
rendelőnek elég egy minta reverenda beküldés,
esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön
kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.

ALAPITTATOTT 1898 B.A.N.

Kalvaria-utcán egy üres telek eladó.

**Melocco Péter cementárugyár és
építési vállalat részvénytársaság**

Budapest, IX. Timót-utca 4. a b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szőlős-ú. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott rézpel-
g vártott korommalus
portlandcement csöveket
az összes szabványos mé-
retekben és az ahhoz való idomdara-
bokat, csömösöt és vasbetétes, vala-
mint portlandcement csöveket küt-
gyűrűket stb.

**Márvány mozaiklap, műkö-
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.**

Elvállal:

Utcák és házak csa-
tornázását, hidak és
vízmedencék szab-
szerű építését. Na-
gyobb vállalatoknál **tervekkel és
költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Zálogkölcsönöket

arany és ezüstneműekre, ék-
szerekre kulánsan folyósít a

**„Biharmegyei Takarékpénztár
Zálogintézete“**

Kossuth Lajos-utca 3. szám.

Pénztári órák:

délelőtt 8—12. délután 2—5.

Telefon 148. sz.

Telefon 148. sz.

Megszabadul a gondoktól

ha egy szórakoztató hangszert hozat
Wagner „Hangszer-Király“ tól
Budapest, József-körút 15. (Telefon.)

Hegedű, 16 drb. felszereléssel 12 korona.

Tárogató, billentyűkkel 16 korona.

Amerikai Gítár citera, kottákkal 16 korona.

Családi hangverseny harmonika 16 korona.

Mandolin vagy Gítár 16 korona.

Ébenfa fuvola 1 minőségű 16 korona.

A milánói, párisi és londoni kiállításon az első díjjal
lett kitüntetve. Javítási szakműhelyek.

Fényképes hangszerárjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljünk
a «Wagner» névre és a 15. házszámra.

KORZÓ-KÁVÉHAZ.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget és a mélyen tisztelt ismerőseimet, hogy a Körös-utcán levő

Korzó-kávéház

vezetését átvettem és azt modernül átalakítottam.

Hetenkint kétszer kedden és csütörtökön a közkedvelt nyári kerthelyiségben

uzsonna-zene

elsőrendű zenekar közreműködése mellett. Családok és összejövetelek kedvelt találkozó helye.

Szolid polgári árak! Gyors és előzékeny kiszolgálás. Szíves pártfogást kér

KATZ ADOLF,
a Csarnok-kávéház volt
fizető pincére.

KORZÓ-KÁVÉHAZ.**A
jó bornak**

nem kell ezégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **A bonensek naponta felvételnek.**

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Kályhás üzletemet

Nagyváradon Szent János-
utca 45. szám alatt

megnyitottam

s elvállalok e szakmába
vágó minden munkálatot.
Szíves megkeresést kér tel-
jes tisztelettel

Szénásy Mihály,
kályhás.

MIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vegek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztít-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,**izzólámpák**

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett Európai hírű 41° C. meleg természetes hévvíz.

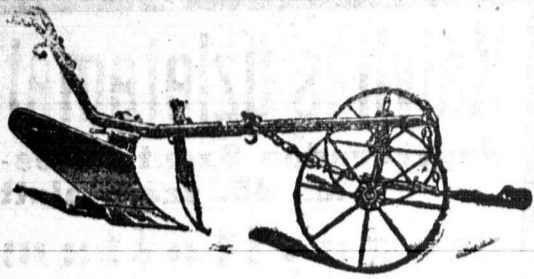
Javalva van, az ürületek és izmok csuzos bán-
talmainál, idült és különösen savas izületi lobok-
nál, csonttörések és visszamaradt vastagodásoknál,
idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkez-
tek, vesekövek eseteiben, májbajoknál, végre női
bajoknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények
szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1-60-
tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirdapokkal,
zongora könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép

Kényelmes vasuti összeköttetés.

kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette
elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó
tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön
kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Modern
uszoda uszás tanítással és homokkurával. Legszebb
kiránduló hely. Elsőrendű zene. Kitűnő konyha.
Villanyvilágítás. Telefon, interurbán.

Dancs István.

Prospektust kívánatra küld a bérlőség.

Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőszúzók már most megrendelhetők jutányos árban présfelünyomóval, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

özv. Kádár János-né
elsőrangu fűszer- és csemege kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötőbárs, kékkő, auto- és gépolajok és **auto-benzin nagy raktára** ::

Ha nincs megelegetve

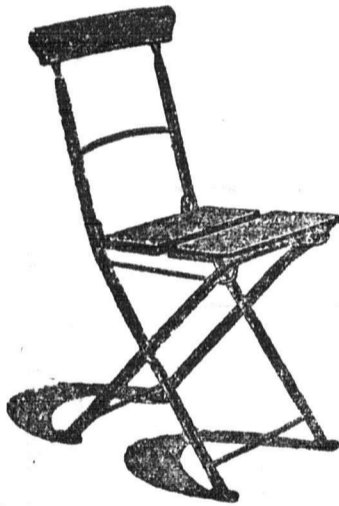
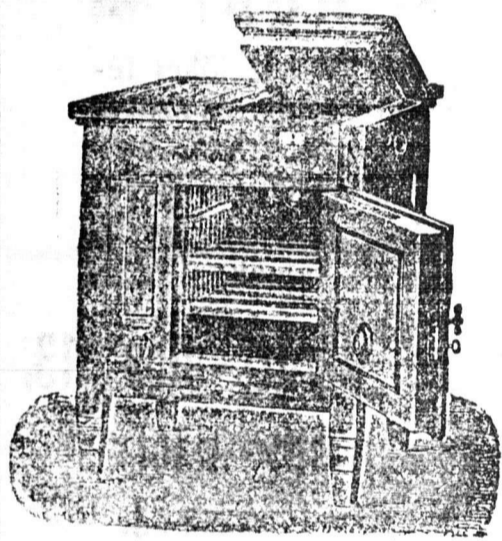
szabójával, mert drága vagy rossz szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikulók 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

JÉGSZEKRENYEK kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, **FAGYLALT-GÉPEK** és **FORMAK** asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogeriákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz**. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyen, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriájában.

